Bijlage 2: Voorlopige analyse vergelijking rioolwatermetingen drugsgebruik Ameland 2024 en 2026

1. Aanleiding

In de gemeente Ameland is tweemaal een rioolwateronderzoek uitgevoerd naar drugsgerelateerde reststoffen. De eerste meting vond plaats van 30 november tot en met 6 december 2024 en is beschreven in de rapportage uit 2025. De tweede meting vond plaats van 4 tot en met 10 juli 2026, tijdens de zomervakantie.

Rioolwateronderzoek geeft inzicht in de hoeveelheid drugsgerelateerde reststoffen die via het afvalwater worden afgevoerd. Op basis daarvan kan een schatting worden gemaakt van de hoeveelheid gebruikte drugs binnen het verzorgingsgebied van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).

2. Vergelijking van de geschatte consumptie

De rapportages komen voor beide meetweken tot de volgende geschatte gemiddelde consumptie:

Middel	Meting 2024/rapport 2025	Meting 2026	Verschil	% toename
Amfetamine/speed	ca. 7 g/dag	ca. 9 g/dag	+2 g/dag	29
Cocaïne	ca. 17 g/dag	ca. 29 g/dag	+12 g/dag	71
MDMA/XTC	ca. 8 pillen/dag	ca. 99 pillen/dag	+91 pillen/dag	1.138
Cannabis	ca. 5 g/dag	ca. 203 g/dag	+198 g/dag	3.960
MMC	ca. 2 g/dag	ca. 13 g/dag	+11 g/dag	550
Methamfetamine (crystal meth)	nihil	nihil	geen geschatte consumptie	-
Ketamine	nihil	nihil	geen geschatte consumptie	-

De tabel laat een duidelijke toename zien in de geschatte hoeveelheden. Vooral de verschillen bij MDMA, cannabis en MMC zijn groot. Bij de interpretatie daarvan is van belang dat de berekeningen zijn gebaseerd op omrekenfactoren en aannames over onder

meer uitscheiding, zuiverheid en gebruik. De rapportages kwalificeren de uitkomsten daarom zelf als indicatief, waarbij met name de schatting voor cannabis onzeker is.

3. De rol van de grotere populatie

Voor de interpretatie van de absolute hoeveelheden is van belang dat de twee metingen betrekking hebben op wezenlijk verschillende omstandigheden. De RWZI verwerkt het afvalwater van circa 93% van de vaste bevolking van Ameland, ongeveer 3.566 inwoners. Tijdens de zomervakantie is het aantal aanwezige personen aanzienlijk hoger.

Om de mogelijke invloed daarvan inzichtelijk te maken, kan als rekenkundig scenario worden uitgegaan van 15.000 extra toeristen. Dit aantal is uitsluitend gekozen om de invloed van een substantieel grotere zomerpopulatie inzichtelijk te maken en vormt geen berekende of vastgestelde schatting van het daadwerkelijk aantal aanwezige bezoekers tijdens de meetweek. De populatie waarop de zomermeting dan betrekking zou hebben, bedraagt ongeveer 18.566 personen. Dit is nadrukkelijk een scenario en geen vastgestelde omvang van de aanwezige populatie.

Wanneer de geschatte hoeveelheden uitsluitend ter illustratie door dit aantal aanwezigen worden gedeeld, ontstaat een ander beeld dan bij een vergelijking op basis van de vaste bevolking. Voor cocaïne zou de belasting uitkomen op circa 1,6 gram per 1.000 aanwezigen per dag, tegenover circa 4,8 gram per 1.000 aangesloten inwoners tijdens de eerdere meting. Voor amfetamine zou dit ongeveer 0,5 tegenover 2,0 gram per 1.000 personen zijn.

Bij MDMA, cannabis en MMC blijft daarentegen ook na deze eenvoudige correctie voor de grotere populatie sprake van een hogere belasting dan tijdens de eerdere meting. In dit scenario bedraagt de toename per 1.000 aanwezigen globaal circa 138% voor MDMA, 680% voor cannabis en 25% voor MMC. De vergelijking voor cannabis moet bovendien met extra voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, omdat tijdens de wintermeting slechts één van de zeven monsters boven de detectiegrens lag. Hierdoor kunnen relatief kleine absolute verschillen leiden tot zeer grote procentuele afwijkingen.

Deze berekening moet niet worden opgevat als een schatting van het daadwerkelijke gebruik per persoon. De verblijfsduur, samenstelling van de toeristische populatie en daadwerkelijke aanwezigheid gedurende de meetweek zijn hiervoor onvoldoende bekend. Het scenario maakt wel inzichtelijk dat de omvang van de stijging per middel sterk verschilt en dat de grotere populatie een belangrijke context vormt bij de interpretatie van de absolute cijfers.

4. Wat valt op in het patroon?

Het meest opvallend zijn de zeer sterke verschillen bij MDMA en cannabis. De geschatte hoeveelheid MDMA stijgt van circa 8 naar 99 pillen per dag. Voor cannabis gaat het van circa 5 naar 203 gram per dag. Ook MMC laat een forse stijging zien, van circa 2 naar 13 gram per dag.

Deze uitkomsten passen bij een meetperiode waarin Ameland een veel grotere tijdelijke populatie kent en waarin recreatie- en uitgaansactiviteiten een andere rol kunnen spelen dan in de winter. Tegelijkertijd kan uit de meting niet worden vastgesteld welk deel van de hogere belasting aan inwoners en welk deel aan bezoekers moet worden toegeschreven.

Daartegenover staat de relatief beperkte verandering bij amfetamine en cocaïne. Zeker wanneer rekening wordt gehouden met de veel grotere populatie tijdens de zomermeting, is bij deze middelen geen sprake van een voor de hand liggende evenredige stijging van de belasting. In het hiervoor genoemde scenario ligt de belasting per aanwezige persoon zelfs lager dan tijdens de wintermeting.

Dat verschil tussen middelen is beleidsmatig relevanter dan het algemene gegeven dat de totale hoeveelheid in juli hoger lag. Het suggereert dat de samenstelling van de drugsbelasting tijdens de zomervakantie anders kan zijn dan in de winter, al kan op basis van twee meetweken nog geen structureel seizoenspatroon worden vastgesteld.

5. Geschatte marktomvang

De berekende jaarlijkse marktomvang bedraagt in de rapportage circa €395.000 op basis van de meting uit 2024 en circa €1,65 miljoen op basis van de zomermeting van 2026.

Deze bedragen moeten vooral worden beschouwd als een indicatie van de orde van grootte. Het betreft een extrapolatie van een meetweek naar een volledig jaar en moet daarom primair worden gezien als een indicatieve rekenkundige benadering en niet als een feitelijke omvang van de lokale drugsmarkt. De stijging van deze berekende marktomvang kan daarom niet rechtstreeks worden geïnterpreteerd als een even grote groei van de lokale drugsmarkt.

6. Conclusie

De rioolwatermetingen laten zien dat de totale drugsbelasting tijdens de zomermeting van 2026 hoger was dan tijdens de wintermeting van 2024. De omvang van de verschillen verschilt echter sterk per middel.

De grootste stijgingen zijn zichtbaar bij MDMA/XTC, cannabis en MMC. Deze blijven ook bij een rekenkundige benadering waarbij rekening wordt gehouden met een aanzienlijk grotere tijdelijke populatie opvallend. Bij cocaïne en amfetamine is de stijging van de totale hoeveelheid veel beperkter.

De resultaten geven daarmee vooral inzicht in de omvang en samenstelling van de drugsbelasting tijdens twee verschillende meetperioden. Zij bieden onvoldoende basis om daaruit rechtstreeks een ontwikkeling van het drugsgebruik onder de vaste inwoners van Ameland af te leiden.

Tegelijkertijd zijn de verschillen tussen de middelen wel degelijk relevant. Met name de sterke toename van MDMA, cannabis en MMC verdient nadere aandacht. Op basis van de

huidige gegevens kan echter nog niet worden vastgesteld of sprake is van een incidenteel vakantie-effect, een seizoensgebonden patroon of een meer structurele ontwikkeling.

Om die reden vindt later dit jaar opnieuw een rioolwatermeting plaats in dezelfde periode als waarin ook de meting uit 2024 is uitgevoerd, namelijk eind november/begin december. Hierdoor wordt het mogelijk om twee vergelijkbare wintermetingen met elkaar te vergelijken, zonder de sterk afwijkende omstandigheden van de zomervakantie. Deze aanvullende meting kan meer inzicht geven in de vraag in hoeverre de verschillen tussen 2024 en 2026 samenhangen met seizoenseffecten, toeristische drukte of een daadwerkelijke verandering in de omvang en samenstelling van het drugsgebruik.